

Gyűjtő: GELENCSEK SÁNDOR

Gyűjtés ideje: 1975.

TART.: NÉPI MŰVÉSZETI JÓSLATAI ÉS KÖVETKEZTETÉSEI

---

21 lap

Földrajzi mutató: KAPOSMENTE

Szám mutató: XXI

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

TELTA'KOZÁS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 3694-es TÉTELE ALÓL

Népi időjárás jósálatok és következtetései.

II. rész.

A népi időjárás jósálatok és következtetései a napjainkig élénken virul.

Az évszázadokmány témái közt igen sok oldalt, és a leg-
tartalmasabb.

Az időjárás és a nagytermészet mihez elemeiből
jőselek előrejelző prognózist?

A nap, a hold, a szivárvány, a felhők csillagok, csók
havasítások, a jégverés szemcséjéből a dör, az újramara
jégcsapok, az aszály, a túlsok erőcs, havasítás, ölmésidő,
napjégyesedőség, a nap, és a hold fogatkorás, üstökös,
A szelek, szivihar, szilivány, forgószél, stb.

Mihez következtetéseket fűztek ezekhez?

1. Évelejen. Ha aprószemű száraz hó kezd esni, sok hó lesz és megmarad.
2. Ha a kútja fűtet eszik: Eső lesz. (megmarad)
3. A kis forgószél: Száraz szárazságot jelentenek.
4. Ha a felhő nyugaton megy: Eső lesz.
5. Nyugati szél: Esőt hoz.
6. Déli szél: Melegdőt hoz.
7. Északi szél: Hideget és tartósabb derült időt hoz.
8. Keleti szél: Fűtést és későbbi párnapos jó időt hoz.
9. Hajnali eső: Nem kár szünetet.
10. Reggeli eső, vendég: Az nap is sokott meenni.
11. Téli mezdörögés: Jó termést jelent.
12. Éveleji szivárvány: Jóseger évet hoz.
13. Februári tavasz: Késői kitavaszodást jelent.
14. A januári egykegyes idő: Egykegyes termést hoz.
15. A márciusi ködös napok: Nevelés vizes júniust és rothadt
előszenát hoz, és sok cukoricát.
16. Aprili harmat hull márciusban: Aprili dör lesz hűsvét után.
17. Korai eszdörögés: Késői éhizg.
18. A hideg április: Rossz esztendő.
19. A márciusi por, és a márciusi eső: Aprilyat és
20. Május sokat dörög: Jó termés lesz; kevés bor.
21. Ha a fecske magasra repül: Eső lesz.
22. Ha a vakondok magasan hú: Rossz idő lesz.

23. Ha a nagy-pók az eresz alól előjön: Eső lesz.
24. Ha a vadlúdak szeptemberben délfele hűnnek: Korán beáll a tél: Ha kelet fele: Akkor sok eső lesz. Ha északra: Akkor hosszú ősz lesz.
25. Ha sok makk van szeptemberben: Sok hó decemberben hosszú ősz. késői tavasz.
26. Ha a tyúkok szeptemberben elől a fejnél vedlenek: Akkor a tél eleje lesz kemény.
27. Ha a sudárnyárfa felül hullatja a levelet először: Akkor a tél eleje lesz kemény: Ha középen: Akkor még a közepén Ha alul: Akkor a tél vége lesz zord.
28. Ha októberben hó van: Korai tavaszodás lesz.
29. Novemberi hó: Jó télközépe, is szeles tavaszt hoz.
30. Húsz december, februári tavaszodást hoz.
31. A júliári dé: Két egymán után egybe esztendő.
32. Az agyúrtári dé: Akövetkező öt évre, két száraz évet és két igen nedves aradást hoz.
33. Fekete karácsony: Fehér hűvet, száraz pünkösöd.
34. Ha a nap vörösfelhőben megy le: Más napon széles idő, három napon belül eső várható.
35. A nagy gömbölyű felhők: Pár órán belül esőt hoznak.
36. Zárvány felhők: Esőt hoznak.
37. Sűrű csillagos ég: Vihar hoz pár napon belül.
38. A hold fogta, is az újhold: Időváltorait és esőt hoz.
39. A sárga fényű égő nap: Égésiaborút hoz.
40. Ha a legyek erőszakosan csipnek: Zivatar lesz.
41. Ha kakasok valamire felszállva sokat karkorékolnak: Kiadó eső lesz, a kóvít be lehet hűteni a felszerlee.
42. Ha rekkenő hőség van: Még a száradó reudeket, fel lehet szedni.
43. Ha a kutyák a házakon kívül a kertek alatt sokat ugatnak: Járás szép idő lesz.
44. Ha a mecskék sokat nyávognak: Nem lesz időváltorai.
45. Ha a disznók nyugtalanok: Dessz idő lesz.
46. Ha a baglyok sokat kűrikolnak: Járás szép idő lesz.
47. Ha az ablaküveg, páráis harmatos lesz: Eső várható.
48. Ha a gyümölcs magyon hullik: Korai tél lesz.
49. Ha a kukorica kive érik, mint zöldség: Novemberi tél lesz.
50. Ha a szőlő korán beéri: Adventat hófogadja.
51. Ha a verebek porban fürödnek: Eső lesz.

- 52. Ha a fekete rigók korán megjelennek: Tavaszaal keiu jonnek -
vima
- 53. Ha a varjak nagy tömegben repülnek: Szükesztendőt jelent
- 54. Ha a sasok korán jönnek a házakhoz: Főszeget időket hoz
- 55. Ha a jülok a nyáiban sokat bégének: Rossz idő lesz.
- 56. Ha a marhacsordát nagyon lepik a legyek: Rossz idő lesz
- 57. Ha a disznófalva sokat fürdik: Szárar idő lesz.
- 58. Ha a bivaly sokat akas fürdeni: Éró lesz.
- 59. Ha a füst a kimenytől visszaváll: Nagy eső lesz
- 60. Ha a kigyók kora ősszel kerent a teli szállait: Nagy tél lesz.
- 61. Ha a kottözömaderak korán mennek: Korán jönnek vima
- 62. Ha ősszel a kühöricecivör sok a borítócsunna: Akkor kemény tél lesz.
- 63. Ha az ökor farkkoron végig virágos: Nagy esőhöz tél lesz.
- 64. Ha sok a pipacs virág pirosdik: Akkor enyhé tél lesz.
- 65. Ha a holdszarvaja felfelé áll: Éró időjárás lesz.
- 66. Ha a holdszarvaja felfelé áll: Szárar szeles időjárás lesz.
- 67. Ha a hold magasan jár: Akkor is szárar szeles idő lesz
- 68. Ha a hold alacsonyban távol jár: Akkor sok eső lesz, hetefig hónapokig kitart.
- 69. Ha a só a szatvóban átmedveöl: Éró lesz.
- 70. Ha a trágyadomb erősen gözölög: Éró lesz.
- 71. Ha nagyon messze lehet hatni élesen: Éró lesz.
- 72. Ha az eső bűgborékol kihagyozan: Sok eső lesz.
- 73. Ha az erdő gözölög, pipál: Éró lesz.
- 74. Ha a marsha sokat morakszik: Éró lesz.
- 75. Ha a szalonnain a só megolvad csöpög: Akkor 2 nap múlva eső
- 76. Ha a farkaskutya ősszel, télen a hátsó hegyereg: Havas eső várható
- 77. Ha a szamisz füle vizket döngöli: Éró lesz, vagy hó.
- 78. Ha júzet nap előtt bűgborékos eső erik: Sok eső lesz abban az időben
- 79. Ha sok hangya kibújik: Éró lesz
- 80. Ha a forgyószel magarra viri a port: Éró lesz.
- 81. Szárar tenyer: Éró tél jelent
- 82. Ha rossz idő volt pénteken: Jövőhéten jóidő lesz, es fordított
- 83. Ha nagyit előtt szólnak a békák: Gyötermes lesz őszig.
- 84. Ha az epés betegek szédülnek: Hetnap múlva eső lesz.
- 85. Ha a birkek pofája ősszel bebororodik: Kemény tél lesz.
- 86. Ha sok az akacs virág: Nagyon kemény es szijoru tél lesz.
- 87. Ha a földrók bürkednek télen: Rossz idő következik, havas eső
- 88. Ha nyholdkor nem erik: Akkor 9 napig nem erik arutain eső

- 90: Fekete szünet: Fehér kenyér
- 91: Ha vihar után virna néz a nap: Másnap jó idő lesz
- 92: Amelyik évben sok a cserebogár: Jó lesz a kukorica termés
- 93: Ha a kutya az útrélin vérezik: Akkor szeles idő lesz.
- 94: Ha a kóri úlna asszony kórizik: 3 nap múlva elő lesz
- 95: Ha bő szilvatermés van a kőrtkező évi: Szigorú zord tél, viharos ^{már}
- 96: Ha a Júliai szorítja: A Dorottya tájítja megfordítva -
- 97: Ha a Dorotta szorítja: Júliai tájítja ¹¹⁶
- 98: Ha gyertyaszentelőket a futórévél olvad a hó, is keményes támad. Akkor korai tavaszodik, szükesztendő, és kevés csapadék lesz
- 99: Ha a mindenszentek igó gyertyája nagyon elfogy magát: Akkor enyhe tél lesz.
- 100: Ha szentgyörgy napján égiháború és jégverés: Akkor két egymás utáni szükesztendő.
- 101: Szeptemberi égiháború: Enyhe tél lesz.
- 102: Pünkösd hete viharos: Akkor korai tél lesz. enyhe karácsony

Az egy naphoz kötött megfigyelések.

Jan 1: Nyév napja: Ha a nap vörös felhők közt kel föl: Akkor zivataros szeles esztendő lesz.

Január 15: Ha fényes és tisztá a nap: Akkor sok gyümölcs lesz és hamar köreperen bortelemis. Szép állandó állandó idő jön. Ha az délnyugati szél észak nyugati fordul, keleti szél apró száraz hó esik. Nyugati szél: Ködös idő lesz. Rossz idő lesz ha a keleti szél északra változik.

Jan 6: Vörkert: Ha olvad: Korán tavaszodik. Ha az eresz csöpög sok boggyós gyümölcs is bot lesz.

J. 22: Vince: Ha meg emóran a vince: Telle lesz a pince. Ha beárik a vince: Tele lesz a pince. Ha fenylik a vince: Őres lesz a pince.

25: Pál fordulása: Ha jó az idő: Akkor rosszra fordul. Ha rossz: Jóra fordul. Ében a napon fordul meg a medve a barlangjában: Késői tavasz. Pálfordul ha tisztá: Réven terem mező-pusztá. Pál indul köddel: Ember hull döggel

febr. 1. Szép és állandó jó idő jön fagygal. Ha délkeleti szelek fújnak. Ha a hold nagyon fehér: Ha az esti pír nagyon terjed a nyugati éven. Rossz idő: Ha a jécsapok nőnek, hirtelen hirtelen hirtelen lesz. ha nyugati szelek vannak

febr. 2. György szentelő: Ha fénylik a napsugar: Hosszabb időre 5.

Késztel a hűvelőt: Amennyig benne a nap: Boldog lesz a hóvirág

f. 16. Julianna: Amilyen a julian: Olyan a szegőgy tája. Ha ilyenkor megszólal a pacirta: Akkor még sokáig fog halgatni

19. Zuzanna: 8 napon meket a pacirta, Akkor februárban kitavasodik;

22. Ha Péter hideg: Marad a hideg.

24. Mátyás jeget tör: Ha nem talál cinnal.

Március 4. Kistavas: Szentgyörgy napig lesz kistél.

9. Mátyás- és György két rossz ember. Amilyen az idő György napján amilyen az idő. Egész hónaplan olyan

12. György napja. Ha ezen napon megrázza a szakállát hóval rossz idő lesz, de meleg május lesz. Ha a golyók György napra vissza jönnek. Akkor szent György napid dőldeprenek.

18. Sándor, József Benedek. Zríkban hóra a melegét. Ha Sándor hideget, akkor hideg lesz.

19. József ha szép: Akkor meleg tavasz várható.

21. Zémetleg. Zríkban hóra a melegét, vagy hideget. Olyan idő lesz szent György napig. (lehet)

25. Gyümölcs öltő. Erre a napra befejez esedő. Csak később lehet. Április 1. Amilyen az idő. Olyan az áprilisholondja.

1. Ha áprilisban szép az idő. Rossz május lesz.

1. Égi háborúk ebben a hónapban. Nedves esztendőre utalnak

1. Ha a szivárvány színe sárga és kék színe jól látszik. Jó idő lesz

1. A hővegi nedves idő: Rossz roxtermést hoz.

3. Trén: Ha Trén napján erős idő van. Szűk esztendő lesz.

12. Gyula: Ha a Gyula mely, szivar: Akkor a május is az lesz

14. Tibor: Ha szent György napig elbújik a varjú a vetésben: Akkor jó termés lesz.

24. Szent Györgyi harminc bötermést hoz. Amilyen a julian, Olyan lesz a szentgyörgy. Gy is villámlik; Akkor sok villámlás lesz, sok ember hal meg a villámtól ebben az évben. Ha szent György előtt szóbaak a békák: Jó termés lesz.

Ha a varjú elbújik a roxban. Jó gabonatermés lesz

25. Ha szent Márk napján megszólal a fülemik: Jó tavaszt hoz. Ha halgat rossz tavasz lesz

30. Szent Katalin. Ha ejzakka enik. Akkor jó termés lesz: Ha hideg vagy der van. Akkor gyenge termés lesz

Május 1. Májusi első aranyat ér: Pünkösdi zápot bötermés. Jó idő lesz, ha az esti pis arany színi: Szép idő lesz

4. máj. Ha a bikák magarra mennek és brekegnek: Rossz idő lesz.

Ha a reggel pis van, és a hegyekben köd van, ha az este pis
magyon vörös, és sok az akácvirág, kemény szigorú tél lesz.

4. Ha Floriánkor esik, kedves jünis lesz, rothadt széna
Ha dics van: Akkor igen száraz eszéles nyár lesz.

12. Pongrác napi eső, jó a ~~szőlő~~ mezőnek és a szőlőnek

13. fagyoszent Szervác

14. Bonifác, fagyoszent

Pünkösti zápor, szent görgebi haraszt; Apróság és

25. Orbán: ha sokat törög; jó börtömés lesz.

Ha Orbán deres szakállal névet, a szőlő sötét

Ha Orbánkor süt az egyhe nap, jó börtömés lesz.

26. Fülöp: Fülöp és Jakab napja kedves, akkor közepes termés lesz
Jünis 1. Jöndő lesz, ha az épen fehér felhők szétoszlanak

1 Ha sok bárányfelő van szép idő

1 Rossz idő lesz Ha a dongók este sűrűn repülnek

1 Ha a macskák monakodnak galják magukat

1 Ha a tyúkók füvet rágnak

1 Ha a vakondok magarai tűr.

2. Fekete széna, Fehér kenyér

8. Medárd napján esik: Negyven napig esik.

10. Margit négyen az mint Medárd, de még rosszabb

12. János napra evőt kerjünk: Mert azután kintlenül jön

13. Antal olyan, mint a Florián, olyan mint a Lőrinc, és

— Előtte ne diésed az úrpatermet

24. Szent Iván napján esik: Akkor megporó-dió kevés lesz

27. László napján esik, Nagy két-hétig esik

29. Péter Pál, Ha esik még; száraz nyárvége lesz

Július hó. Jöndő lesz: Ha maganylakor jó idő volt Ha a

1 es alogányok sokat érekelnek.

Rossz idő lesz: Ha este reggel a fűt magarra száll, ha az

1 evő költői váltózik, ha a baglyok este kint kótnak

1 Ha a vizi madarak sokat fürtelnek

2. Sáros napján esik még, Negyven napig esik. Lőrincig VIII. 10 ig

20. Illés napja a felegetegek napja. Ritkán megy el az ő niki

Illés felhőtől felfi: Vihart vil.

22. Magdolna esős. Hívős kánikula: Bekkenő kánikula, zord tél

25. Jakab száraz, Hides tél: Ha tiszta égből sötét Jakab eszéles napján

Akkor bőseges termés lesz a kertben. Ha Jakab hívős vagy nedves

Közepes termés lesz. Ha meleg és tiszta. Akkor bővel termés lesz.

Július 26. Azna napján ha a hangyak diolyoka kiseritenuk. 7.

26. Akkor erős tél lesz

31. Benjamine forró, Lesül a lepelő. Benjamine napi eső
Augusztus: Langyos telet hoz.

1. 1. Péter től Lörincig nagy a hőség. Fehér tél lesz.

9. 9. János napkor szét a kakuk, Böldinge termis lesz de
9. savanyu bor lesz.

10. Ha Lörinc napján, véje a diujenuk, Élet az uborkának

10. Ha Lörinc után nincs zápor Akkor Lörinc belepünkora a uborkákba
15. N. B. Anzom napján esik. Akkor sok bor lesz. uborkákba

20. Ha az István vedves, fénylik: A koroshordó tollik, kukorica korán be-
29. K. János hatála: Ha esik. Nem lesz olío. (esik)

Szeptember: Egged napján jó idő levein: Az ősz is jó lesz

1. bor is jó es erős levein.

8. Ha a fecskék kisanzonyra elköltöznek, Gyergy napra vissza jönnek

8. Szentgyörgy napig dideregnek. Ha bűgborikos eső esik

8. vagy ritka nagy esnyekben: Akkor sok eső lesz mindszentig.

21. Máté napra verőfűny jó szürettel jár. esik a olío.

22. Móricz napra derültsej, jó szürettel jár. Szület telet jelent

28. Ha a Vencel deres: Szár az fagyok a télben. Tél vépen sikos géges

29. Mihály főangyal napi dörpés, jó ősz jelent, de kemény telet.

Ha nyújtól fű a szél: A tél véje lesz kemény, Ha eszkről

A tél körepe: Ha zord lesz. Ha keletről adventi tél lesz.

oléli szél ényhe tél lesz. Mihály napi der: Lútskos november

29. Mihály napi verőfűnyes idő. Szeszéhet telet ipis.

Október. 4. Ferencz ha ködös. Véndelég az marad.

4. űnirre sok eső lesz.

15. Terék ha nem tábil deret, Akkor hoz deret.

20. Ha Véndelre hó esik: Akkor enyhe tél lesz, fekete karácsony

28. Ha Simon Judás fagyos, szeles, Akkor zord tél lesz.

Simon Judás, jaj tenked pöre gatyás.

November. Ha minden szentek elfagyasztja a virágot.

1. A december felengedi.

11. Ha jó kedvű Márton: Kemény tél lesz.

11. Boris Márton, Borongós tél. Erőre fagy is szaraz idő jön

Havas Márton: Kemény telet hoz is korai tavaszt jelent

Ha a Márton napra a juhájait behatlik: Juhánra kiengedlik

Ha Márton napján napot esőt is: Kemény tél lesz.

18. Ha énysehetre llesett a hó: ényhe tél lesz, hóvihor.

23. Vekermen dili szelet hoz: Pár napon belül, be áll a tél.

November

25. Katalin Annylen a Katalin, Olyan a január: Annylen a 8.

25 következő nap: Olyan a február: Ha az Advent, havat, télet talál

25 A nagybőjt verőfelf, Ha a katalin borog, a karácsony kopog

25 is viszont, A karácsony enyhe. A hűsvét hideg

30. Annylen az Annylen, Olyan az Advent: Ha Adventben sok eső hull

30 A fekete szaraz meleg nyarat hoz. Ha kopog az Annylen, fekete

30 naps lesz a padlás, 8 napi hó, a vetésnek.

December, Elza, Dekar napi elessel: Karácsonyig eltart.

4. Borbála sok eső, kevény téve

6. Miklós, ha seles, márciusi havat hoz.

13. Luca. Annylen az idő 12 napon át - karácsonyig: Olyan lesz

13 az év hónapjaira az időjárás.

21. János apó, Annylen a János: Olyan a szent Miklós

25. Ha az ijfeli mise saros, hűs, Szaraz nyarat, is kemény derült

25 tévéget, erős nyarat ígér. Ha a harkály kijön a házakhoz

26 kopogtatni: Hosszu tél lesz: Későn megy ki az erdőbe

25 Fekete karácsony, fehér hűsvét, Szaraz hűsvét, ha a kara-

26 csony meleg, a hűsvét ^{hideg}. Ha az ijfeli misét evés a hó

25 jó búzatermés lesz. Ha csillagos az ég. Jó búzatermés lesz.

28. Ha délelőtt hull a hó: Szaraz nyár lesz. Ha meg délután is

hull a hó: Őszi sok eső lesz.

30 Ha Luca is Szilveszter közt dörgés is szivárvány látható: Ak-

kor egész év (nyár) rossz időjárás.

31 Szilveszteri hóhar, hórai tavart jelent. Szilveszteri eső

ajrólini hó, fehér hűsvét.

Ha egész hónapra szél előre jékes, szélben levő

időjárás helyzet alapján. Szép idő. Rossz idő volt

Január: Ha állandóan egyforma idő jön

Szép idő Ha a délnyugati szél, északnyugatra változik

Ha keleti széllel apró hó esik

Ha a keleti szél, északnyugatra változik.

Rossz idő. Ha a nyugaton irányból keletkezik

Február Ha a gödrök beázások.

Szép idő lesz: Ha délkeleti széllel fagyos idő jön. Olmos idő

Ha a hold nagyon fehér

Rossz idő lesz. Ha nyugati szél van

Ha huzamosan hideg után jég és daracik

Március: Ha a január mely volt, a március hideg lesz

Szeptember: Szigorú havas március szép májusi igér
Rom időlen: Ha a nap is hold kettékor nagy erő van
Ha a harangok messze hallatszanak

A márciusi sírói tüvés ködök építőkörít hoznak

Április: Ha áprilisban szép az idő, akkor rossz május lesz.

Szeptember: Áprilisi építőkörít nedves esztendő hoznak

Szeptember: Ha a szivarvöring szími sárga is kik jól látható
A hóvízi medves idő, rossz rozstermet hoz.

Május: Ha az esti pír aranyzinnü.

Szeptember: Ha napnyugtakor sírói köd keletkezik
Ha a békák magasan, vannak is brekegnek

Ősz idő: Ha reggeli pír van
Ha a hegyekben köd van
Ha az esti pír nagyon vörös

Ha sok az akácvirág: Kemény szigorú tél lesz.

Június: Ha a szentjános bogár nagyon finylik

Szeptember: Ha az égen kislehies foltok szitósztanak
Ha sok baráncfelhő van

Ha az esti dögök mennü repkednek

Rom idő: Ha sok a pipacs virág: kemény tél lesz, sáros télvége

Ha sok béka jön elő
Ha maostkák mosakodnak, nyalják magukat
Ha tyúkok pírét rágnak

Július: Ha vakondok magasan tőr.

Szeptember: Ha napnyugtakor szép idő volt
Ha a csalogányok sokat inekelnek

Ha este is reppel, a füst magasra száll
Ha az erő köddé változik.

Augusztus: Ha a lilium e hónapban bonlja szirmait szép ősz is

Szeptember: Ha a tyúkok este a juhok nappal vidáman úgrándorol
Ha gyakori erő után, a baglyok sokat kúvikolnak
Ha a szél a napjérenit követve változtatja jérémit.

Ősz idő: Ha a harmat a teveléken sokáig megmarad
Ha kistorgószulek keletkeznek

Szeptember: Ha a gyöncölszekercillag rúdja lefelé áll.

Szeptember: Ha a hónapokjein sok hullócsillag látszik
Ha nincs harmat vagy gyorsan felszárad
Ha az éjszakák tüvéssek.

Szeptember: Ita a Tejút tisztán látszik

Ita az alkonyatpir vörös szeles szarar idő lesz

Reméti Ita a galambok vízben fürödnek

Ita a galambok képen jönnek haza

Október Ita felelik hielesin költöznek

Szeptember Ita a fák második virágoznak

Ita Szt Mihály körül a gubacsok üresek is virágosok

Ita madarak, galambok őszel sorvannak

Ita Szt Mihály körül sok erő volt is a szelek deliöt északnyug-

Rezsivő. Ita a hangyák júliusban bozókat építettek nyugatra fűny-

Ita a kukorica levelek zöldek.

November Ita júniusban sok pipacs volt. hóvegen beáll a tél

hó. Hosszú kemény tél lesz, ha július augusztusnál meleg volt

Ita október hideg, is a második felében, délnyugatról jövő viharok voltak.

Ita sok komló is makk, is keménymagra gyümölcs termett,

Ita a madarak kövérek. Ita november szarar is nem

fagyos Ita Miotonra beáll a tél a télvege lesz kemény

December. hó. Ita a december is január meleg. Itkkor a tél

mürcins vége is elstart. Ita a karácsony hideg is ko-

rai tél volt, akkor júliusra felnyed korai tavasz lesz

A korai tél, korai tavaszt hoz, is jó esztendő.

Ita őszel sok volt a hód, sok havat lehet várni.

Ényhe tél után. Nem volt tél. Nem lesz nyár.

A holgyök is a világegyetemen, néprajzilag.

Népi hagyományok szerint Ystun teremtette a vi-
lágat a teremtés előtt még víz borította a világot,
is ezt a teremtés előtt még elkallott valasztani a földtől.

A föld kerek lapos alakú is kisebb gömbölyű lett.

A világ vége ott van ahol az ég volt össze is.

Emberek, katonák, hajósok elmentek a világ végre is le-
ültek a föld szelére is beledugatták a lábukat a sem-
mibe. A fejüket is a hátukat az ég volt is a fehér kőtörés-
ta. A szárad elején még beszélték erről.

A földet egy óriási cethal tartja. A földrengést
az okozza, ha a cethal megmozdul, ha megfordul a
másik oldalára, akkor van puszító nagy földrengés

A villám sújtotta házra szerencsétlenséget okoz, 1-3 szemly kihal szerencsétlen halállal. Villám okozta tüzet forralt tejjel lehet oltani. A száraz elején úgy övtek a közeget a jéveséstől, hogy körmennel kimennék a határ elején levő búzaföldre megmentelni a búzát is ebből tejnek a hirt egy marikkal háza virrik az eresz alá

Éz Márk napján apr 25. in vagy ezt követő vasárnap

A lakóházat úgy övják a villámcsapástól, hogy virágvasárnap szentelt barkát, unnap satorgalyat, márknap búzafüvet, húsveti szentelt sonka csontját az eresz alá tűrik. Virágkeresztkor, flóriankor, Péter Pálkor, Jellinapkor szentelt vizet hintenek a házra.

A fenyegető vihart úgy hívják el is a jévesőt, hogy hárangoznak a vihar elé, hogy a felhők eloszoljanak, fejszét vágják a földre, erre búzafüvet hintenek, vasvillát szűrnak, a földre az eresz alá a csorgásba, keresztet vetnek a felhőkre

Márk napon szentelt búzafüvet is barkát dobni a tűzbe

Az első menykővet amelynek fejsze ele van szentelt gyetra folyadékakohvasztra beteg testrészt dörzsölik, nyomkodják vele, ember állat testrészt, eggyarant

Az év első menydörgéskor a beteg testrészt ilyenkor is nyomkodják vele. Az első menydörgéstől, első villámláshoz jósoltak. pl Józsefnap előtti, jó bötermint hoz. Józsefnap is szent györgynap közt viharos erős nyarat, száraz őszt.

A késői mindszent, is Szilveszter körti, inséges következő évet hoz.

A szél.

Hogyan keletkezik a szél?

pl A szél lyukakból, eresztik, a jó is a rossz szelet. A jó szelet az angyalok eresztik, a rossz szelet a luciferok.

A jó szél szép is hasznos, a rossz szél a romboló, kártévő, elhien szajuldanak az ördögök, a forgószélben a boszorkányok. Körmondás: Bolond likből, bolond szél fúj. A forgószélről azt tartják, hogy „Boszorkányszél”. Gyógyító eljárásit a széllel szoktak az ipen súlyosbetegre szelét eresztenek gyógyításra.

A szeles időt megjósolták, pl. Alkonnyatkor vörös az igbolt is ha a galambok nagyon turbékolnak. ha a kakarok magarra szelnek kukorékolni. A szél irányából pl. keletri, nyugati szél ~~jó~~ szél esőt hoz, északi szél hideget, derült időt és a déli szél meleget.

A földben az ördögök laknak, mert a pokol a földben van ^{11.}

A kereszt ebből a menyorszáp tartja. Villainláskor megha-
rad az ebből is be lehet látni a menyorszápba. itt lak-
nak a menyorszáp lakói. Az ég szinéről jöhetnek, így
Ha szép kék az ebből, akkor tartós szép idő lesz. Ha sűrű,
akkor esős, ha sárgás, akkor viharos.

A jépeső cietin a fejszít az mörvön bele vágta a földbe.
a vasvillát a csörgés alá szünták a földbe. sűrűlapátot
kitették az mörvön, hogy a kenyirgabonát el ne verje a jépeső
Kisgyermek bottal ne verje a földet, jépeső ellen hagyja abba
villainláskor nitrogén gázt tesznek a tűzre.
Első menyörjéskor minnyköntarabkát val nyomkodják
a fajós testre.

A szivarvagyra újjal mutatni nem szabad mert
elszárad a mütató kezé. Ha mégis rá mutatott, akkor
azt az újjal nyomban megharapni, hogy fajjon
vihar, villain jépeső.

Ki is mi okozza a vihart, menyörjéskor? hogyan?

A tültsók viaskodnak, garabonciás sárkányt visz a leve-
gőbe. Ördög veri a felérget, az angyalok verekszenek a
Luciferekkel. Iliis profita hintón rohog. Az angya-
lok hordókat gurigálnak. A jépesőt az is okozza, ha
gyerekek anyja az avató előtt elhagyja a portáját.

A fejsze elvezetése. Iliis napján dolgoznak.

A tehillo jépen látható a Jézus Maria képe; vihar es-
ten a kemencebe dobják, veltak akik megették párszennt

A tehillo jépen látható képek a Jézus Maria áldásos
termékeny ivet, a virágminták bővőreit, a vonalkák
elemi csapásokat jöhetnek.

Kike, hova van a villain?

Aki szüz Mariát Jézust káromolja, Aki nagy pünteken
káromkodik. Aki arany litére hajonfou jár, a kin
pünteken fajdalmas, vagy nagy pünteken mörött süha van
ahol pünteken kenyeret sülték. Ohan fuba üt a villain
amelyben ördög bújik. Nyirfába, vagy rehid-vad gesztenye-
fába nem üt. "Merykö" neve, "Sitenharajja kö" Türes siten-
nyilakö, mindent eget. Ha a földbe csapódik, onnit hitei-
műve folyón, Esalamba, cigány sátorba nem üt

Villainnyitotta ház, villain okozta tűz.

Az oriel anyja, kifejezés azt jelenti. Az erős viharos
szél az anyja, a gyenge szél az apraja.
első hó harmat.

A jeles napokkal kapcsolatos eseményekről. Tartanak
együttaszentelőkor ha enik szép tavasz. Hűvöskor szaraz.
Szentgyörgy is pünkösdkor együtt jötemő évi. nyár.
Flóriánkor nedves nyár ^{elő} rothadt széna: Szentlokor viros gabona
Péter Pálkor szaraz ősz: Kánnikulai erő nedves ősz.

Az eső varázsló eljárás. pl. Asszony kovász löfogattal
A libákat közös viharú iméntjük, patakban vagy köröskútjé
Egyszerű varázsló eljárások, pl. Egyenk erőre áll, hogy nagyra
nőjön. Jézusnap után hűlebeul mondórtak, hogy szép si-
ma arcuk legyen. Szentgyörgyi harmatszedés, pünkördi
erőle' egiszre, Ahogyan megjósolják az erős időt,
már fent feltörölvá lett. egyéb
Áprilini dör megves nyárteleje. Máriusi ködös nedves csió
napok. Ha Flóriánkor esik, rothadt előszéna.

Menydörgés.

A menydörgést okozza a gerabonciás is mikor viharú
csinál, Illis fegeteger. Az angyalok vesekszenek a luciferrel,
csatlog a karoljuk. Az angyalok hordókat győrtanak.
Szent Péter becsapta a magyarországi nyitáját. Akinek fájdalom-
peuteken mosott ruhája van, odavág a villám. Akéi so-
kat káromkodik, azt agyon nyitja a villám.

A betegségeket megelőzni a menydörgéssel kapcsolatban
A korai Szentgyörgy-napelőtti, is a késői Szent Mihály utáni
menydörgéskor szokták a fajós testrészt nyomkodni, hogy a
dörgeis verje ki a fájdalmat. Lehetőleg félkarú férfi nyomkodja
Termés, jóslás is varázslás menydörgéssel kapcsolatban

Korai dörgeis, késői inség, ha Szentgyörgy napelött dörög, akkor
kor jó termés várható őszre. Adventet hó fogadja Késői inség
korai inség, ez rossz termés eredményt hoz.

Az időjárás jóslás a menydörgéssel kapcsolatban
Amely irányból hallatszik a korai dörgeis, abból az irányból jön a
legjobb nyári vihar. Korai tél lesz.

Menydörgéssel kapcsolatos hiedelmek

A nyári menydörgős vihar, ha valakit borer - valaki bérre
ba, cigány, holdas fiú az szerencse, más fiú jó
Öregasszony vagy megsejt leányzó az szerencsét lenséget

hoz a menediket nyugtó hátra. Nem jó ha papot hoz
be ilyen eset a hárhoz. Csak akkor nem lesz baj, ha
a vihar elől bejövő megrázza a nap kisütését.

A menykövet képzetik az emberek olyan alakúnak
mint a kvarz kinyíró sarkai vannak, sőt az egyik oldalain
fejre és sarka van is ezeket képzetik a legkisebb konyabb-
nak. több sima felülettel is ezeket használták szülőkönek
kovatapló gyűjtőnek. Ezeket nevezték menykö oldal-
jának ígőül hullott könek. A szarad elején a mézőn
gyakori volt az előfordulása. A szine sűrűen halvány-
sárga. A gyöle határában gyakran gyakran lehetett
ilyent találni Ezt nevezték menykönek, ígőül hullott
könek, kovakönek, tűrszerző könek, szikrázó menkü

A menykö neve is jelzői.

pl menykö, menkü, Tűrharagjakö, Tűrmnyika, Tűrmenkü.
Milyen hatalmat ad a menykö?

Akinnek ilyen kovakö menykö van a birtokában igen slye-
mekkel babonákat is áto dolgokat műveltek, amelyek
csak addig volt ilyen jelentőség, amíg a gyufa bejött a
használatba. pl kisdarabkat porra törve, barkabogyóval
keverve, gyertya fohadikkal össze keverve, egybe olvasztva
fajós testű embert állatét dörszölök vele

Ilyen össze olvasztott darabkat elvitték a haragos por-
tajára bedobva háromszor mondva: A tűres menkü vajjon
be is vajjon agyon bunnetek. A tűres menkü egészen
meg belnettek. Egyik más vertistó szelkenyket is
vértet a menykövel. Tűzgyűjtészerű szülőit szoktak egyes
hegyeken végezni, szikrát hányatni különböző áto hatalmi
célok. A szikráthányó menyködarabkat véletlenül elveszteni
nagy szerencsétlenség, az ilyenek mindenki hatalmat vesz

A menykövel kapcsolatos szidalmarások, pl tűre a kö,
A tűres menkü vajjon beléd. A menkü vajjon a fejedbe, a
telhetetlen gyűhaidba (nagy itkü) A tűres menkü sohase vaj-
jon melléd hanem igazenszen beléd. A tűres menkü vajjon
a kontyodba. A tűres menkü vajjon abba a ronda püffog-
tatodba. Tűren nyila üssön agyon Stb.

Vik laknak a holdban, is hogyan kerülték oda?
Egyesek a szarad elején állították, hogy Adam, Éva, Izrah
Abraham, David ott laknak a holdban, Ités a tűres sze-

körön febragadottak az égbe, és most ő is a hold lakója

A napjainkban már csak a holdkörösokeát szióta fel a hold ereje. A hamisan esküdtöt kapja föla hold ereje

Hogyan került fel a göncölszekér az égbe?

Illes proféta szekere, amelyet a láthatáron hagyott. Miért görbe a rudja?

Adólig görbe is marad, amíg az égen van, fölfeli görbe, ha le akar jönni, akkor lefele lesz görbe a rudja.

Miért van a göncölszekér mellett egy kis csillag?

Illes proféta kocsisa várja az utat az indulásra

Hogyan keletkezett a Tejút?

Az angyalok tejet öntöttek oda. Miért szióta a Santa Kóta?

A kaszás habít vágta el a lábát mert a fejét nem bírta elkarárálni

Hogyan keletkezett a Kaszás csillag?

Az angyalok, ök három, egyet csillagképek keletkezésére.

Az első emberiség bűnbocsátása után rendelte őket oda a teremelő, hogy a habít vigre hajtja

egyik csillagok keletkezésére. pt Ahogy az emberiség születte

lett, minden egyes embernek csillaga lett fel az égen

Hogyan keletkezett a Fiastyúk?

Az Isten büntetésből felvitte egy örvény asszonyt, mert a mások tojását, baromfiát ellopkodta.

Hogyan keletkezett a szivervény?

Aztalános körtüolat, Isten adta az örömvíz után, hogy többé ne legyen örömvíz.

Hogyan keletkezett a mennydörgés?

Az első emberiség bűnbocsátásakor az Isten mennydörgő hangon mondta. Hol vagy Adám? II szor a Mózes a Sinai hegyre

mentekkor volt, mert a zsidó válsztott nipe bábrányimádók

lették és az Isten meg is hagyta a mennydörgést mert az emberek gonoszok maradtak.

A szél eredete.

A viláig teremteskor keletkeztek, amikor az angyalok verkedtek a luciferekkel, és amikor abba hagyták a harcot

mindkét részről szélroham keletkezett. A jó szél hasznos

A bolondszél a rossz, ez rombol, életphisztit, mert az ördögök,

beszorkányok ebben rohannak vitáni. Jószél, Bolondszél.

A jó, vagy rossz idő oka bizonyos napokon.

Szombati napsütés: Szent Mária ruhát száritgat

Ha a napsütésben erőhűl; Az anyagok sivnak, könnyeznek
Az igen nagy eső, vagy zivatar, a garabonciás lóva, vagy a
nagy vízjeje megbotkosodik.

Hogyan keletkezett a tűz? pl. A Biblia szerint. a tűz
az isten haragjából keletkezett. meg a villámlikőr látható
tűz villámosságából. A pokol tüze is.

Egyéb megjegyzések az időjárásról. (epiz evre)

A télvégi enyhe januári napok. tel a tavaszban
téli tavasz. A februári tavasz. aprilisi tél
farsangi nyár. Izóti szél. kökény fakasztó hideg szél
Téli nagy hideget ordas hidegnek is neverték
Farkas ordító hidegván. Patognak a fák bőre.
megreped a díófa. A macdarak lefagynak a fákat
Nagy jégnapok lögnak az eresz alatt.
tiszta erő hó van. derékig erő is.

Nyáron dőlben lepmeleged van. Az emberek és az
állatok a hűvösre vonulnak. Szentgyörgy tele nyara.
Husvét tele, husvét nyara. Orban az utolsó fa-
gyosszent v. 25. Kisasszony nyara a vénasszonyok nyara
Szent Mihály nyara. Mindenszentek nyara. ez is az

Egyenek mondókája

- Esik az eső csöpörög.
- A vénasszony nyörög
- A vénember pipászik
- A koszmában bortiszik

A drótosít mondókája.
Miköz szil van, nagy hű van
A hű zember fázik van
Nagykerületben hideg van
Ott is zember fázik van.

Tölőjárás legendák.

Az iker Krisztus nőnek a földön járt is egyszer
mondta szent Péternek. Most egész évben nem adok

is népnék a földskre. Had éhezettek mert na-
gyon elrossultak.

Péter az ismerősének mondta, hogy ne vessenek
mert az ne mondta, hogy nem ad esőt, így nem lesz
termés. Az emberek szót fogadtak, is nem vetették.

Nem volt eső egész nyáron, viszont ennek okára
gyenge termés mégis csak volt.

Az ut Péter felhívta a barátait, nemcsak magányt tet-
tek Péternek, hogy miért kezdte le őket a vetésről

Péter erre mondta Jézusnak, hogy miért mondta, hogy
nem lesz termés, mert pár ember felült ennek is mégis
lett termés. Most a pár ember kenyér nélkül maradt
-: Jézus. Én nem mondtam, azt, hogy nem lesz termés, én
csak azt mondtam, hogy eső nem lesz, is nem is esett.
aronban termés gyenge is mégis csak lett.

Péter, péter, soha ne légy reménytelenítő mert
az emberiségnek örökre ar lesz a legkárosabb
tevéseje. Más

Két falusi paraszt ember a mérőn mindig ve-
szekedtek a mészre végett.

Az egyik ezek után mindig aron imádkozott, hogy
a jég eső vége el a szárazság termését.

A vána, vint vihar megjött is nagy jég eső támadt
amely verte a kővet imádkozó paraszt házáját
éppen úgy verte mint a haragos szárazságot.

Éppen ott volt jelen a kővet imádkozó is lát-
ván a saját házat, is elkerült kiabálni vána
miazánk, vána miazánk, én nem kértam jéget
a sajátomra, csak a szárazságra. Hátal után
esőt, de min kővet benne mert a szegény
ember kővet nem jól teljesítet.

Általános szokás napjaink is, hogy a beszélgetők mindig
váterelik a szót, az időjárásra. Akármilyen ar idő ha
szép kellemes, akkor dicsérik, ha rossz akkor szidalmaznak
vagy mellátlankodnak miatta. A következő eset is két falusi
ember beszélgetéséről szármol be.

Az egyik mellátlankodva szidja a rossz esős időjárást
A másik mondta, hát csak hagyjuk enni.

-: Ne beszéljen ilyen butaságot, hogy hagyjuk emi, hát
 még magának nem volt elég a hiteseő?
 -: De elég volt sőt sok is volt, de azért hagyom emi.
 -: Maga egy lehetetlen ember sok az erő neki és hagyja
 emi. Színdalmarra maga is akkormajd végül meg-
 gondolja magát és elál az erő.
 -: Én nem csinálok semmit csak hagyom emi, maga
 nem engedti emi és mégis enik, csak pükkadosra tovább

Az időjárás prognózisa ma is sokat foglalkoztatja
 az embereket mert az emberi élet fontos tényezője.
 Az időjárás sok oldalán a szép és hasznos a jó, a sze-
 széles is rossz ember idézeteket követel, és károkat és
 szenvedéseket. Sokféle jóslata, következtetése van
 de van hümmora, és dala is is párat szentállatilag
 alant bemutatok.
 Mennydörgős népdalok.

Batá Nagybörki 1908

Én felettem hiába dörög az ég.
 Az én bűzám úgy sem vájja el a jég
 Majd ad nekem terever jóska tengeret
 Hol ég éret, hol nevedet, hol felet.

Cyölle 1911.

Cigány felett, hiába dörög az ég.
 Cigány sátort hiába veri a jég
 A dörögő, a villogó villám se váj soha se bele
 Cigány csabát nyugodtan alszik benne.

Nagybörki Simonfa 1900 elöthi

Tülső sron enik a dara
 Ne menj arra Gyübera Vera
 Ne menj arra szép lány Gyübera Vera
 Feléd váj az Isten haragja

Arra alá dörög az ég javában
 Beütött a Simonfai táncdala
 Ég a viadna nem sőt benne a cimbalom
 Kocsmárosni tánya az én auggalóm.

Vörismert 1900 előtt.

Telen magyou hideg van
Nyáron magyou meleg van
Soha nincs jóidő
Őszel erik az eső

Vörismert 1902.

1. Eri a förgőtet
Ifrik a köpöntöz
Őrszel be kedves kisaugyalom
Mert megvesz a hideg.

2. Nem ereszték be
Kilom óra után
Élméletre te ajtonálló húscat
Kint maradsz az utánán

3. Vagy a hideg megvesz
Vagy a fene megvesz
Kettő közül ajtonálló húscat
Vakamelyik melyik meg vesz.

1920

Élőtörtökön este
Voltam nálad Böske
Érett az eső fűt a szél
Böske be nem eresztél, pedig
Faj de nagyon fártam

Bzate' 1900 előtt

Hörviharban jött a násznép
Lovarszánon letakarra
Völgyem fejére került
A manjasszony koszorúja

Szép vendésem erik az eső
Fümmel szobban zöldség a mész
Közepében szépen legel egy bárány
Faj de csalfa szivű a léány

Vörismert 1913.

Sir a cipőm a fagyom
Élhagyott a kökényzenni anyagom
Ita elhagyott majd megvát
If vagyberki kálholikus tenylenmül

kis mert

Erik elő szép vendésem
Sir a kislány keservesen
Ne noj kislány olyan magyou
Nem üti a butyort agyon

Vörismert

Vincsen hideg mégis befagyott a tó
Miből iszik babaim lóva a fakó
Majd kicnyed vakahára az a tó
Ihatik a babaim lóva a fakó

körismert 1912

Ge szeretnék hajnalvillag lenni
Teut az égen fényesen raggogni
Beraggognik cífeltok hajnalban
Fümmel venni töled utóljára

1. Túlsonron erik az eső
Ne menj arra kislány elcső
Élsáronvák a sárgalakkcipőd
Amint tegnap vett a szeretőd
Ejtellesomn Athala 1911.
Séj omnan felül, iszakkul felül, -
jön egy fekete felhő
Szaludj haza, szaludj barma kislány
mert eler a nagy eső
Nem szeretek, nem szaludok,
mert megarrá megakarok
Már gölliben a legszebbik húsbau,
szertőre talállok.

1906

Túlsonron erik az eső
Ne menj arra erik elcső
Élsáronvák a rube láb
Miből les az édesbessnyjált

Köszönetem koszorúra az eget.

Elrabolták tőlem a szeretőmet
Elrabolták tőlem azt az eget is
Vegyék el tőlem az életet is

— 1915. háborús dal

Hidra szél fű idezárom, adja ki a kezedem

Még az éjjel felkeresem a régi szeretőmet
Kivállok a kapujába

Kibeszélgetem magamat vele útolásra.

— 1912

Mikot mentem harrafele, babaim hára fele'

Megnyitott az ég is háromfele'

Hűlj le csillag repedezze' eres fele'

Haramegyek lefekszem a kisanyjamban melletti.

— 1916

Énik eső enik, enik a kaszárnya falára

Sivít a szél annak az ablakjába

Sivít a szél annak az ablakjába

Nem találtam rája, a sötét éjszakában, a babaimra

— 1908.

Két fa között kiműtött a holdvilág

Jaj de nehéz a leányok az árvaság

Én is azért választottam szeretőt

Mert meginttam a magányos életet

— 1913

Gombon van a nagyváradi kaszárnya

Északi szél befű az ablakjába

Fűjja a szél lezúgati, katonának kell lenni

A harciót de sokat kell szenvedni

— 1913

Szénaboglya tetőjére szerdán délben rásütött a fűves nap

Szénaboglya ármékában más öleli az én tüstlen babámat

Élfogott engem a bánat, haramegyek panaszkozni anyámnak

Szénaboglya ármékában más öleli az én tüstlen babámat.

— 1916. v. háborús dal

Feheregek a doberdói hegyekre

Feltékintek a csillagos égre

Csillagos ég, merre van a magyart harám

Merre irat engem az idezárom.

1 Erik csőfijológát a hideg szél

Magyar haka az ellenjélot nem fél.

Olyan rendet vag a műszakán

Mint amilyen rendet vága kaszaja

Szavítás a marokszedő

Észedovos a kötöző utána.

2 Levelet hozott a Tábori posta

Minden haka a magját olvassa

Egy legénynek a rósvája

Hát ista a rósvaszinnü kártyára

Hogy harcolját idesszóvám

Hogy a cárnak ne maradjon koraikja.

— Régi pártos dal.

Sötétfelhő bodorodik, pártoslegény szomorkodik,

Öregtőlgyfa alatt.

Mert elhagyta a babája, nincs ki hozza az ebédet,
nincs tiszta ruhája.

Ne szomorkodj pártoslegény, kiüt meg a fegyver nap is,
elműlik a vihar is

Nevelt anyja néked is lányt, rátalálsz meg
töled akaromilgen távol van is.

Szemléltetőleg bemutattem azt, hogy az időjárás
téma mi mindent tartalmaz.

Az emberiséget az érdeklő leginkább, hogy szép és hasz-
nos időjárás legyen. A rossz időtől félnek az emberek
Egy úgány, vagy vihar a jó időtől féltek mert ezután
után jött a rossz idő.

örre állította Gelsenit Sainval

A raját jeppelendöl

mind nyugodtias

es az 1966 év utáni

Gombóvár 1975 VII. 26 án

hatalasomtól

igen sok adatkozó
bevonására alapján